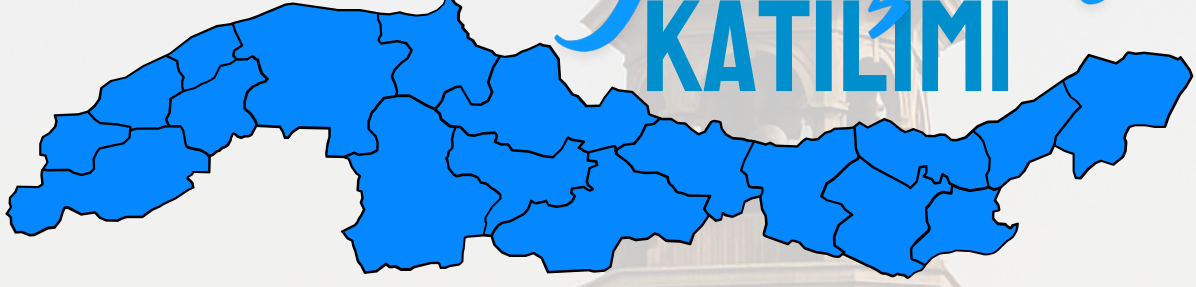

KARADENİZDE *gençlik* KATILIMI

BARTIN | TEMMUZ, 2025

ÇALIŞTAY RAPORU "BATI KARADENİZ"

KASTAMONU POLİTİKA BELGESİ

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

KARADENİZ'DE GENÇLİK KATILIMI

KASTAMONU POLİTİKA BELGESİ

Temmuz 2025

Gençlik Laboratuvarı Derneği
Sosyal Gençlik Topluluğu Derneği

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Bu politika raporu, **Karadenizde Gençlik Katılımı Projesi** kapsamında düzenlenen çalıştay ve atölye çalışmaları sonucunda, Kastamonu'daki gençlerin ihtiyaçlarını ve önceliklerini yansıtan kapsamlı bir belge olarak hazırlanmıştır. **Gençlik Laboratuvarı Derneği** yürütücülüğünde, **Erasmus+ KA154 Gençlik Katılımı Programı** desteğiyle yürütülen bu çalışma, gençlerin karar alma süreçlerine aktif katılımını güçlendirmeyi ve yerel yönetişimde gençlik bakış açısını görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Kastamonu'un merkez ve ilçelerinden gelen genç temsilciler, sosyal sorumluluktan kültürel yaşama, ulaşımdan eğitime kadar geniş bir yelpazede yaşadıkları sorunları dile getirmiş, çözüm yolları üzerine kolektif öneriler geliştirmiştir. Ortaya çıkan bu rapor, yalnızca mevcut durumu yansıtan bir tespit değil; aynı zamanda Kastamonu'da gençliğe duyulan güvenin ve ortak geleceği birlikte inşa etme iradesinin bir göstergesidir.

Bu belge, Kastamonu'daki karar vericiler için bir rehberdir. Gençlerin sesiyle şekillenen her öneri, daha kapsayıcı, erişilebilir ve adil bir yerel yönetim yapısı kurmak için somut bir adım niteliğindedir. Gençlik Laboratuvarı Derneği olarak, bu sürecin yalnızca bir başlangıç olduğunu biliyor, raporda sunulan önerilerin izlenmesi, değerlendirilmesi ve hayata geçirilmesi için süreci sürekli olarak desteklemeye devam edeceğimizi beyan ediyoruz.

Bu çalışmanın merkezinde yer alan ve fikirleriyle bu rapora yön veren tüm genç katılımcılara en içten teşekkürlerimizi sunuyoruz. Ayrıca, emeğiyle süreci şekillendiren yürütme ekibine ve katkı sunan tüm paydaşlara gönülden teşekkür ederiz. Kastamonu'da gençliğin güçlü bir özne haline geldiği bu yolculukta hep birlikte yürümeye devam edeceğiz.

Gençlik Laboratuvarı Derneği

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
1. GİRİŞ	6
2. KONU BAŞLIKLARI	7
2.1. GENÇ İŞSİZLİĞİ	7
2.2. GENÇLİK KATILIMI VE TEMSİLİYET EKSİKLİĞİ	8
2.3. NİTELİKLİ EĞİTİME ERİŞİM	9
3. ETKİLENEN HEDEF GRUPLAR	11
4. POLİTİKA ÖNERİLERİ	13
4.1. GENÇLİK İŞSİZLİĞİNİN AZALTILMASI İÇİN ÖNERİLER.....	13
4.2. GENÇLİK KATILIMI VE TEMSİLİYETİN GÜÇLENDİRİLMESİ İÇİN ÖNERİLER	15
4.3. NİTELİKLİ EĞİTİME ERİŞİMİN ARTIRILMASI İÇİN ÖNERİLER ...	18
5. UYGULAMA VE İZLEME MEKANİZMALARI.....	21
6. SONUÇ	24

SİMGELER VE KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AR-GE	: Araştırma Geliştirme
BAKKA	: Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
KODA	: Köy Okulları Değişim Ağı
KOSGEB Başkanlığı	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi
KYK	: Kredi ve Yurtlar Kurumu
NEET	: Not in Education, Employment, or Training
OECD	: Organisation for Economic Co-Operation and Development
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TÜİK	:Türkiye İstatistik Kurumu

1. GİRİŞ

Kastamonu ili, Batı Karadeniz Bölgesi'nin iç kesimlerinde yer alan ve görece yaşlı bir nüfus yapısına sahip bir ilimizdir. TÜİK verilerine göre Kastamonu'da genç nüfus (15–24 yaş) toplam nüfusun yalnızca yaklaşık %13'ünü oluşturarak genç nüfus oranı en düşük iller arasında yer almaktadır. Bu durum, özellikle genç nüfusun büyük şehirlere göç etmesinden kaynaklanmakta ve ilin demografik yapısını önemli ölçüde etkilemektedir. Genç nüfusun azalması, genç işgücünün ve dinamizmin kaybı anlamına gelirken, geride kalan gençlerin istihdam, karar alma süreçlerine katılım ve nitelikli eğitim gibi alanlarda çeşitli yapısal sorunlarla karşılaştığı görülmektedir.

Bartın'da 2025 yılında düzenlenen Batı Karadeniz Gençlik Çalıştayı'nda bir araya gelen gençler, kendi deneyimleri ışığında ilin öncelikli gençlik sorunlarını tespit etmişlerdir. Genç katılımcılar özellikle genç işsizliği, gençlik katılımı ve temsiliyet eksikliği ile nitelikli eğitime erişim konularını temel sorun alanları olarak belirlemiş ve bu alanlarda somut çözüm önerileri geliştirmişlerdir. Bu politika metni, söz konusu çalıştay çıktıları ve ulusal/uluslararası veriler temel alınarak hazırlanmış olup, Kastamonu özelinde gençlerin karşılaştığı sorunların analizini yapmakta ve karar vericilere yönelik kapsamlı politika önerileri sunmaktadır. Metinde, Kastamonu'daki duruma ilişkin tespitler Türkiye geneli ile mukayeseli olarak ele alınmış; her öneri mümkün olduğunca akademik çalışmalar, TÜİK verileri, kamu raporları ve Avrupa Birliği gençlik politikaları gibi referanslarla desteklenmiştir.

2. KONU BAŞLIKLARI

Bu bölümde Karadenizde Gençlik Katılımı Projesi Batı Karadeniz Çalıştayında Kastamonu ili için gündeme alınan başlıkların tamamı açıklanmaktadır.

Kastamonu’da gençler tarafından dile getirilen başlıca sorun alanları üç ana başlıkta toplanmaktadır: Genç işsizliği, gençlik katılımı ve temsiliyet eksikliği, nitelikli eğitime erişim sorunları. Aşağıda, her bir sorun alanı ayrı alt başlıklar halinde tanımlanmakta, nedenleri açıklanmakta ve mevcut durum analiz edilmektedir.

2.1. GENÇ İŞSİZLİĞİ

Sorunun Tanımı ve Mevcut Durum: Kastamonu’daki genç işsizliği, gençlerin öncelikli ve yaygın sorunu olarak öne çıkmaktadır. İldeki ekonomik faaliyetlerin sınırlı olması, sanayi ve hizmet sektörlerinin yeterince gelişmemesi ve yeni iş imkanlarının kısıtlılığı nedeniyle gençler iş bulmakta zorlanmaktadır. TÜİK’in 2024 verilerine göre Türkiye genelinde 15–24 yaş arasındaki genç nüfusta işsizlik oranı %16,3 düzeyindedir. Resmi verilere bakıldığında Kastamonu, %4 gibi düşük bir genel işsizlik oranıyla ülke çapında en düşük işsizliğe sahip illerden biridir. Ancak bu düşük oran, gençlerin yaşadığı gerçek işsizlik ve gizli işsizlik sorununu tam olarak yansıtmamaktadır. Bir yandan pek çok genç iş bulma ümidiyle büyük şehirlere göç etmekte veya iş aramaktan vazgeçmektedir. Nitekim 15–29 yaş arası gençlerin yaklaşık %28,8’i ne eğitimde ne istihdamdadır (NEET) ve Türkiye bu oranla OECD ülkeleri arasında en yüksek NEET genç oranlarından birine sahiptir. Bu durum, işsiz kalan birçok gencin resmi işsiz sayısına dahil olmadığını ve pasif genç nüfusun yüksek olduğunu göstermektedir. İlde kalan gençler ise çoğunlukla geçici, güvencesiz veya kayıt dışı işlerde çalışabilmekte; bu da emek sömürüsü, düşük ücret, mesleki tatminsizlik ve geleceğe dair umutsuzluk gibi sonuçlar doğurmaktadır. Uzun süreli işsizlik yaşayan gençlerde stres, depresyon, özgüven kaybı gibi psikososyal sorunlar ortaya çıkmakta ve gençlerin bir kısmı iş aramaktan tamamen vazgeçebilmektedir. Bu işgücü piyasasından kopuş, hem bireylerin ekonomik-sosyal hayata katılımını engellemekte hem de kentin beşeri sermayesinde kayıplara yol açmaktadır.

Sorunu Etkileyen Faktörler: Kastamonu’nun coğrafi konumu ve büyük şehirlere uzaklığı, gençler için istihdam alanlarının sınırlı kalmasına neden olmaktadır. İlde kamu ve özel sektör yatırımlarının yetersizliği yeni iş olanaklarının oluşmasını engelleyen temel faktörlerdendir. Ayrıca, gençlerin işgücü piyasasına hazırlanmasına yönelik kariyer rehberliği

ve mesleki yönlendirme mekanizmalarının eksikliği de işsizlik sorununu derinleştirmektedir. Mevcut iş imkanlarının büyük bölümü tarım ve küçük ölçekli hizmet sektöründe olduğundan, özellikle üniversite mezunu gençler kendi niteliklerine uygun işler bulmakta zorlanmakta; çoğu ya işsiz kalmakta ya da niteliklerinin altında işlere razı olmak durumunda kalmaktadır. Bu da “beyin göçü” veya genç nüfusun göçü olgusunu tetiklemektedir. Sonuç olarak, genç işsizliği Kastamonu’da ekonomik yapının ve yatırım ortamının yapısal zayıflıklarından beslenen, çok boyutlu bir sorun alanıdır.

2.2. GENÇLİK KATILIMI VE TEMSİLİYET EKSİKLİĞİ

Sorunun Tanımı ve Mevcut Durum: Kastamonu’da gençlerin kamusal karar alma süreçlerine katılımı son derece sınırlıdır. Birçok genç, kendilerini temsil edecek veya söz hakkı tanıyacak mekanizmaların bulunmadığını, mevcut yönetim yapılarının gençleri yalnızca izleyici konumunda bıraktığını ifade etmektedir. Örneğin Kastamonu Belediyesi bünyesinde Kent Konseyi Gençlik Meclisi mevcut olsa da aktif ve kapsayıcı bir şekilde çalışmadığı belirtilmektedir. Gençlik STK’larının, öğrenci meclislerinin ve gönüllü platformların etkin olmayışı sonucunda gençler karar alma süreçlerinin dışında kalmakta; bu durum gençlerde güvensizlik, motivasyon eksikliği ve dışlanmışlık hissi yaratmaktadır. Sorun sadece algısal değil, sayısal temsiliyetle de ilgilidir: Türkiye genelinde gençlerin yerel ve ulusal düzeyde temsili oldukça düşüktür. 2024 yerel seçimleri sonrasında 973 belediye başkanından sadece 8’inin genç (30 yaş altı) olması, 34.932 belediye meclis üyesinin ise yalnızca %10 civarının gençlerden oluşması bu tabloyu ortaya koymaktadır. Toplamda 2024 seçimlerinde seçilen ~38.500 yerel yöneticinin sadece %9,37’si genç olup, geri kalan ezici çoğunluk orta ve ileri yaşlardadır. Ayrıca Türkiye’nin halen kapsayıcı bir ulusal gençlik stratejisi bulunmaması ve gençlerin güçlendirilmesine yeterince öncelik verilmemesi, uluslararası raporlarda da eleştiri konusu olmuştur. Bu veriler, gençlerin karar mekanizmalarında yeterince temsil edilmediğini ve özellikle yerel düzeyde genç katılımını artıracak politika ve mekanizmalara ihtiyaç duyulduğunu açıkça göstermektedir.

Sorunu Etkileyen Faktörler: Gençlik katılımının düşüklüğü, yapısal eksiklikler kadar toplumsal-kültürel engellerden de kaynaklanmaktadır. İlk olarak, kurumsal katılım mekanizmalarının eksikliği başlıca etkendir. İkinci olarak, geçmişte gençlerin sınırlı katılım girişimlerinin sonuçsuz kalmış olması, gençlerde “sözüm dikkate alınmıyor” şeklinde bir inanç ve güvensizlik yaratmıştır. Bu da yeni katılım çabalarına yönelik motivasyonu düşürmektedir. Üçüncüsü, karar vericiler düzeyinde yaş temelli önyargılar mevcuttur: Gençler

çoğu zaman “tecrübesiz” veya “hazır değil” şeklinde yaftalanarak önemli kararlardan dışlanabilmektedir; özellikle genç kadınların görüşlerinin göz ardı edilmesi gibi cinsiyet temelli ayrımcılıklar da söz konusudur. Dördüncü olarak, gençler ile yöneticiler arasında kurumsal iletişim eksikliği vardır. Gençlere ulaşacak bilgilendirme kanallarının sınırlı olması, gençlerin yerel yönetimlerin faaliyetlerinden haberdar olmasını ve katkı sunmasını zorlaştırmaktadır. Son olarak, iyi örneklerin eksikliği de faktörler arasındadır: Türkiye’de veya dünyada gençlerin başarılı bir şekilde karar süreçlerine dahil olduğu modellerin bilinmemesi, hem yöneticiler hem gençler açısından “katılımın bir fayda sağlamadığı” algısını pekiştirmektedir. Tüm bu nedenler, gençlik katılımı sorununun yalnızca gençlerin isteksizliği değil, çok katmanlı engellerden kaynaklandığını ortaya koymaktadır.

2.3. NİTELİKLİ EĞİTİME ERİŞİM

Sorunun Tanımı ve Mevcut Durum: Kastamonu’da gençlerin nitelikli ve kapsayıcı eğitime erişimi konusunda önemli sorunlar mevcuttur. Özellikle kırsal ilçelerde ve köylerde eğitim altyapısının yetersiz oluşu, eğitim mekânlarının fiziki eksiklikleri ve öğretmen kadrosunun istikrarsızlığı gençlerin kaliteli eğitim almasını engelleyen başlıca unsurlardır. Birçok köy okulunda branş öğretmenleri eksikliği yaşanmakta, bazı dersler boş geçmekte ya da taşınmalı eğitim ile öğrenciler uzun mesafeler katederek merkezi okullara gitmek zorunda kalmaktadır. Dijital çağda eğitimde fırsat eşitliği için kritik hale gelen internet ve teknolojiye erişimde de il içinde önemli bir dijital uçurum söz konusudur. Bazı kırsal okullarda uzun süre internet altyapısı bulunmamış, devletin son yıllarda attığı adımlarla 2023 itibarıyla karasal internet verilemeyen 2.227 köy okuluna uydu üzerinden internet bağlantısı sağlanabilmiştir. Bu ilerlemeye rağmen, öğrencilerin evlerinde veya mobil cihazlarda hızlı internete erişimi hâlâ kısıtlı olabilmekte, bu da özellikle pandemi döneminde ortaya çıkan uzaktan eğitim ihtiyacında eşitsizlik yaratmıştır. Eğitim kalitesine dair önemli göstergelerden biri olan PISA sınavlarında Türkiye genelinde kent-kır başarı farkı oldukça çarpıcıdır: 2018 PISA sonuçlarına göre OECD ülkelerinde şehirlerde okuyan öğrenciler, kırsaldaki akranlarından ortalama 21 puan daha yüksek performans gösterirken, Türkiye’de bu fark 42 puan ile OECD ortalamasının iki katına çıkmıştır. Bu veri, kırsal ve kentsel bölgeler arasındaki eğitim eşitsizliğinin Türkiye genelinde ve Kastamonu özelinde ne denli derin olduğunu ortaya koymaktadır. Kastamonu merkez ilçede dahi fen liseleri, sosyal bilimler liseleri gibi nitelikli ortaöğretim kurumlarına erişim sınırlıyken; kırsal ilçelerde öğrencilerin bu tür okullara

gidebilmesi coğrafi ve ekonomik engellere takılabilmektedir. Okul terk oranları da özellikle yoksul ailelerden gelen gençler için endişe vericidir. Maddi imkansızlıklar veya ailelerin eğitimden ziyade işgücüne katılımı teşvik eden tutumları nedeniyle bazı gençler lise eğitimini dahi tamamlamadan eğitimden kopmaktadır. Sonuç olarak, nitelikli eğitime erişim sorunu, fiziki altyapıdan beşeri sermayeye ve sosyoekonomik koşullara dek bir dizi bileşeni içeren yapısal bir sorundur ve bu alanda yaşanan eksiklikler gençlerin kişisel gelişimini, istihdam edilebilirliğini ve toplumsal yaşama tam katılımını olumsuz yönde etkilemektedir.

Sorunu Etkileyen Faktörler: Bu sorunun birkaç katmanı bulunmaktadır. Altyapı eksiklikleri, özellikle kırsal mahallelerdeki okulların bina, laboratuvar, kütüphane ve teknoloji imkanlarının yetersizliğiyle kendini gösterir. Birçok köy okulunda çok sınıflı eğitim (birleştirilmiş sınıflar) uygulanmakta olup, bu yöntem için öğretmenlerin özel eğitim almamış olması verimi düşürmektedir. Öğretmen açığı ve devinimi, diğer bir sorundur: Tecrübeli öğretmenler genellikle merkez okulları veya başka illeri tercih etmekte, kırsal bölgelerde sıkça öğretmen sirkülasyonu yaşanmaktadır. Ekonomik nedenler, gençlerin eğitimden kopmasında önemli rol oynar; yoksul ailelere mensup gençler, aile bütçesine katkı sağlamak için erken yaşta iş hayatına atılmak zorunda kalabilmektedir. Özellikle kız çocuklarının eğitimi, bazı ailelerin geleneksel bakış açıları veya eve yakın okul olmaması gibi nedenlerle kesintiye uğrayabilir. Dijital uçurum, eğitime erişimde yeni bir faktör olarak öne çıkmaktadır; kentsel alanlardaki öğrenciler çevrimiçi kaynaklara, dijital eğitim içeriklerine daha rahat ulaşırken, kırsaldaki öğrenciler aynı imkana sahip olamayabiliyor. Her ne kadar son yıllarda tüm okullara internet götürme ve okul teknolojilerini iyileştirme yönünde projeler hayata geçirilmişse de (örneğin FATİH projesi, uydu internet bağlantıları vb.), uygulamada halen eşitsizlikler mevcuttur. Ayrıca yükseköğretime erişim de Kastamonu özelinde bir meseledir: Kastamonu Üniversitesi ilde önemli bir yükseköğretim kurumu olarak bulunsa da bazı alanlarda sınırlı bölüm ve kontenjan sunmakta, birçok genç istenen bölümü okumak için başka illere gitmek zorunda kalmaktadır. Bu da eğitimde coğrafi eşitsizliği artırmaktadır.

3. ETKİLENEN HEDEF GRUPLAR

Bahsi geçen sorun alanları Kastamonu’da yaşayan 15–30 yaş arası tüm genç nüfusu etkilemekle birlikte, belirli alt gruplar bu sorunlardan orantısız biçimde zarar görmektedir:

İşsiz ve güvencesiz gençler: İster üniversite mezunu olsun ister lise/ilkokul mezunu, iş bulamayan veya geçici-düşük ücretli işlerde çalışan tüm gençler genç işsizliği sorununun hedef kitlesidir. Özellikle üniversite mezunu işsiz gençler ve meslek lisesi mezunları, beklentilerine uygun iş bulamadıkları için büyük hayal kırıklığı yaşamakta ve uzun vadede işgücü piyasasından kopma riski taşımaktadırlar. Bu grup, hem ekonomik hem psikolojik olarak kırılgan bir kesimi oluşturur.

Karar alma süreçlerine dahil olamayan gençler: Yerel yönetimlerle veya resmi kurumlarla teması olmayan, sivil toplum kuruluşlarına ya da gönüllü faaliyetlere katılmayan gençler, katılım ve temsiliyet eksikliği sorununun doğrudan hedefidir. Bu gruba, özellikle kırsal kesimde yaşayan, bilgi ve network eksikliği nedeniyle kendini ifade kanalı bulamayan gençler dahildir. Ayrıca mevcut gençlik platformlarında temsil edilmeyen veya ötekileştirilmiş hisseden gençler (örneğin engelli gençler, roman gençler vb.), seslerini duyuracak mekanizmalar olmadığı için bu sorunu daha derin yaşamaktadır.

Eğitimde dezavantajlı gençler: Kırsal bölgelerdeki lise ve dengi okul öğrencileri ile üniversiteye hazırlanan gençler, nitelikli eğitime erişim sorununun başlıca hedef grubudur. Köy okullarında okuyan öğrenciler, kaliteli öğretmen ve kaynak eksikliği nedeniyle akranlarına göre geri kalabilmektedir. Dijital araçlara ve internete erişimi kısıtlı gençler, günümüz eğitim imkanlarından yeterince faydalanamamaktadır. Ayrıca ekonomik zorluklar yüzünden okul terkine meyilli olan veya okul masraflarını karşılamakta güçlük çeken gençler de bu gruba dahildir. Bunların yanı sıra, ailelerinin tutumları veya toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle eğitim hayatı risk altında olan genç kadınlar da (örneğin lise çağında evlilik baskısı yaşayanlar gibi) eğitime erişim sorununun özel bir hedef kitlesidir.

Dezavantajlı alt gruplar: Yukarıdaki kategorilere ek olarak, toplumda çeşitli ayrımcılık veya engellerle karşılaşan gençler sayılabilir. Genç kadınlar, hem iş bulma hem katılım hem eğitim alanlarında ek engeller yaşayabilmektedir (örn. istihdamda genç kadınların oranı düşüktür, genç kadın temsilciler azınlıktadır). Engelli gençler, istihdam ve eğitimde erişilebilirlik sorunlarıyla mücadele etmektedir. Bu dezavantajlı alt gruplar, ele alınan üç sorun alanının her birinden kesişimsel biçimde etkilenmekte ve özel politikalar gerektirmektedir.

Özetle, Kastamonu'daki gençlik sorunları tüm genç nüfusu ilgilendirmekle birlikte, kırsal kesimdeki gençler, işsiz üniversite mezunları, sivil hayata katılım imkanı bulamayan gençler ile kadın, engelli gibi kırılgan gruplar sorunların etkisini en derinden hisseden hedef gruplardır. Politika önerileri geliştirilirken bu grupların özel ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması kritik önemdedir.

4. POLİTİKA ÖNERİLERİ

Bu bölümde, yukarıda tanımlanan her bir sorun alanı için çözüm odaklı politika önerileri sunulmaktadır. Öneriler, yapısal düzenlemeler (mevzuat, kurumsal mekanizma, uzun vadeli stratejiler) ve stratejik programlar (projeler, eğitimler, teşvikler vb.) şeklinde sınıflandırılabilir niteliktedir. Her alt başlık altında ilgili sorunun çözümüne yönelik somut tedbirler listelenmiş ve bunların uygulanmasında rol alması beklenen başlıca kurumlar belirtilmiştir. Öneriler, mümkün olduğunca kanıta dayalı olup, başarılı iyi uygulama örnekleri ve üst politika belgelerinin hedefleriyle uyumlu şekilde geliştirilmiştir

4.1. GENÇLİK İŞSİZLİĞİNİN AZALTILMASI İÇİN ÖNERİLER

Yapısal/Stratejik Öneriler:

İstihdam çeşitliliğini artırmaya yönelik mesleki eğitim programları: Yerel ekonomik yapıyı canlandırmak ve gençlere yeni iş alanları yaratmak amacıyla tarım, turizm, ormancılık, eko-girişimcilik, yazılım ve dijital hizmetler gibi alanlarda gençlere yönelik ücretsiz mesleki eğitim ve sertifika programları düzenlenmelidir. Özellikle dijital beceriler kazandıracak eğitimler gençlerin yeni ekonomide iş bulma şansını artıracaktır. Ulusal Genç İstihdam Stratejisi de gençlerin yeni beceriler kazanarak yapısal işsizliğin azaltılmasını vurgulamakta ve girişimciliği genç işsizliğiyle mücadelede önemli bir güçlendirme unsuru olarak görmektedir. Bu kapsamda İŞKUR, Halk Eğitim Merkezleri ve üniversite sürekli eğitim merkezleri işbirliğiyle yıl boyu kurslar açılmalıdır. Eğitim programlarının içerikleri, işgücü piyasasının ihtiyaç analizine dayanarak belirlenmeli; örneğin bölgede gelişme potansiyeli olan arıcılık, tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği, doğa turizmi rehberliği veya uzaktan çalışmaya imkân veren yazılım geliştirme, dijital pazarlama gibi konulara odaklanılabilir.

Girişimcilik ve genç işletmelerin desteklenmesi: Gençlerin kendi işlerini kurmaları teşvik edilerek hem istihdam sağlayıcı olmaları hem de yenilikçi fikirlerin ekonomiye kazandırılması hedeflenmelidir. Bunun için girişimcilik eğitimleri ve mentorluk programları yaygınlaştırılmalı, KOSGEB, İŞKUR ve üniversite kuluçka merkezleri aracılığıyla gençlere iş planı hazırlama, finansmana erişim, pazarlama gibi konularda danışmanlık sunulmalıdır. Özellikle teknoloji ve inovasyon odaklı girişimlere hibe ve mikro kredi destekleri artırılmalıdır. Türkiye'nin On Birinci Kalkınma Planı'nda ve AB istihdam stratejilerinde de genç girişimciliğinin desteklenmesi öncelikli bir başlık olarak yer almakta, gençlerin yenilikçi iş fikirleriyle istihdama katkı verebileceği vurgulanmaktadır. Kastamonu'da bir "Genç

Girişimci Destek Merkezi” kurulması, girişimci gençleri tek bir çatı altında toplayarak onlara ofis alanı, eğitim, mentor ve network imkanı sunabilir. Ayrıca yerel yönetimler, genç girişimcilerin ürettikleri ürün ve hizmetleri belediye ihalelerinde veya tedarik zincirlerinde değerlendirerek onlara pazar yaratabilir.

Yerel üretim ve kooperatifçilik teşvikleri: Kırsal alanlardaki genç nüfusun istihdamı için tarım ve hayvancılık kooperatifleri desteklenmeli, gençlerin katılımına özel teşvikler getirilmelidir. Örneğin, genç çiftçilere yönelik hibe programları (Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütölen) Kastamonu’da etkin tanıtılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Ormancılık ürünleri, organik gıda, el sanatları gibi yöresel değeri olan alanlarda gençlerin kooperatif çatısı altında üretim yapması sağlanmalıdır. Bu sayede gençler hem kendi memleketlerinde gelir elde edebilecek hem de kentin ekonomik faaliyetlerine yenilik katacaktır. Kooperatifleşme, bireysel girişimlerde karşılaşılan sermaye ve ölçek sorunlarını aşmada da faydalı olacaktır.

Özel sektör yatırımlarını çekme ve organize sanayi bölgelerini canlandırma: Gençlere sürdürülebilir istihdam sunmak için Kastamonu’ya uygun sektörlerde (örneğin ahşap ürünler, gıda işleme, tekstil, çağrı merkezi/hizmet sektörü gibi) yatırım çekmek önemlidir. Bunun için yerel yöneticiler, yatırım teşvik bölgeleri kapsamındaki avantajları etkin kullanarak yatırımcıları davet etmelidir. Yeni veya mevcut Organize Sanayi Bölgeleri altyapı olarak güçlendirilmeli, burada yatırım yapacak işletmelere vergi ve arsa kolaylıkları sunulmalıdır. Genç işsizliğin yüksek olduğu ilçelerde küçük ölçekli sanayi siteleri veya teknopark kuluçka alanları kurulabilir. Bu yapısal adımlar, uzun vadede yerel iş imkanlarının artmasını sağlayacaktır.

Kamu istihdam ve staj imkanlarının artırılması: Yerel kamu kurumları ve belediyeler, kendi bünyelerindeki uygun pozisyonlarda daha fazla genci istihdam etmeyi hedeflemelidir. Özellikle üniversite mezunu gençler için belediyelerde, il özel idaresinde proje bazlı veya sözleşmeli pozisyonlar oluşturulabilir. Ayrıca tüm kurumlarda staj programları genişletilerek lise ve üniversite öğrencilerine erken deneyim kazanma fırsatı verilmelidir. Örneğin, belediye birimlerinde yaz aylarında “genç asistan” programı uygulanarak hem kurumsal kapasite artırılabilir hem de gençlerin kamuya bakışı olumlu yönde etkilenebilir.

Uygulayıcı ve Sorumlu Kurumlar: Bu önerilerin hayata geçirilmesinde başlıca sorumlular Kastamonu Çalışma ve İş Kurumu (İŞKUR) İl Müdürlüğü, Kastamonu Belediyesi ve İl Özel

İdaresi, KOSGEB İl Müdürlüğü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (yatırım teşvikleri ve OSB yönetimiyle), Tarım ve Orman Bakanlığı (kırsal kalkınma programlarıyla) ve Kastamonu Üniversitesi (eğitim programları ve teknopark ile) olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca Ticaret ve Sanayi Odası, esnaf odaları ve ilgili sivil toplum kuruluşları (ör. genç girişimci dernekleri) da işbirliği yapması gereken paydaşlardır.

4.2. GENÇLİK KATILIMI VE TEMSİLİYETİN GÜÇLENDİRİLMESİ İÇİN ÖNERİLER

Yapısal/Stratejik Öneriler:

Gençlerin karar alma süreçlerine kurumsal katılımını sağlayacak mekanizmalar oluşturulması: Kastamonu Belediyesi bünyesinde Kent Konseyi Gençlik Meclisi etkin hale getirilmeli ve kurumsal olarak desteklenmelidir. Gençlik Meclisi'nin düzenli toplanması, ildeki gençleri temsil eden seçilmiş veya gönüllü üyelerden oluşması ve bu mecliste alınan kararların belediye meclisine resmi görüş olarak iletilebilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca her ilçede, belediye meclislerinde “gençlik temsilcisi” statüsünde gençlerin (seçme ve seçilme yaşının 18 olduğu göz önüne alınarak) yer alması veya en azından danışman olarak katılımı teşvik edilmelidir. Mahalle düzeyinde gençlik komiteleri kurulabilir; muhtarlarla eşgüdümlü çalışacak bu komiteler mahalle gençlerinin taleplerini iletebilir. Avrupa ülkelerinde birçok belediyede uygulanan gençlik konseyleri ve öğrenci konseyleri iyi bir örnek teşkil etmektedir. Gençlerin yerel yönetim organlarına dahil edilmesi, onların karar alma becerilerini geliştirecek ve politika yapıcıların genç bakış açılarını anlamalarını sağlayacaktır. Avrupa Komisyonu'nun gençlik politikaları raporu da gençlerin yaşadıkları yerelde karar ve eylemleri etkileme fırsatına sahip olmalarının demokratik toplumlar için hayati önem taşıdığını vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, Kastamonu yerel yönetimleri nezdinde gençlik meclisi gibi yapılar resmi statüyle güçlendirilmelidir.

Gençlik danışma kurulları ve çalışma grupları oluşturulması: İl düzeyinde Valilik veya Belediyenin koordinasyonunda, kamu kurumlarının gençlik ile ilgili birimlerinin temsilcileri ve genç sivil toplum temsilcilerinden oluşan “Gençlik Danışma Kurulu” kurulabilir. Bu kurul, belirli aralıklarla toplanarak gençleri ilgilendiren şehir planı, istihdam projeleri, sosyal hizmetler gibi konularda istişare mekanizması işlevi görecektir. Örneğin belediye bir proje yaparken bu kuruldan görüş almayı bir prosedür haline getirebilir. Ayrıca belirli tematik alanlarda (çevre, kültür, spor, teknoloji vb.) gençlerden oluşan geçici çalışma

grupları kurulup belediye veya valiliğe rapor sunmaları sağlanabilir. Bu yöntem, gençleri doğrudan politika üretim sürecine katarak ortak akıl oluşturacaktır.

Katılımı teşvik eden güvenli ve kapsayıcı ortamların yaratılması: Gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri, karar vericilerle doğrudan iletişim kurabilecekleri ortamların artırılması gereklidir. Bunun için düzenli Gençlik Çalıştayları, Youth Town Hall toplantıları, açık mikrofon etkinlikleri organize edilmelidir. Örneğin yılda iki kez “Gençlik Buluşması” adı altında il yöneticilerinin (belediye başkanı, milletvekilleri, il müdürleri vb.) gençlerle bir araya gelip soru-cevap yaptıkları forumlar düzenlenebilir. Bu toplantılar fiziki ortamda yapılabileceği gibi çevrimiçi platformlarda da gerçekleştirilebilir. Önemli olan, gençlerin çekinmeden görüş belirtebileceği güvenli, eşitlikçi ve saygılı bir diyalog zemini yaratmaktır. Ayrıca bu buluşmalar sırasında ve sonrasında başarılı katılım örnekleri, gençlerin somut katkıları görünür kılınmalı; böylece “gençlerin fikirleri değer görüyor” mesajı topluma verilmelidir. Gençlerin katılım konusundaki motivasyon eksikliğini aşmak için, daha önceki başarı hikâyelerinin paylaşılması oldukça etkili olacaktır.

Genç temsiliini artırmak için kotalar ve teşvikler: Siyasi partiler ve belediye teşkilatları gençlere listelerinde daha fazla yer vermelidir. Örneğin belediye meclis üyesi listelerinde genç adaylara belirli bir kota (%20 gibi) konulması yönünde partilere çağrı yapılabilir. Kent Konseyi yürütme kurullarında gençlik meclisi başkanının doğal üye olması sağlanmalıdır. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının yönetimlerinde genç üye sayısını artırmaya yönelik teşvik edici programlar (gençlere liderlik eğitimleri, tecrübe aktarım projeleri) hayata geçirilebilir. Ülke genelinde 18-30 yaş arası gençlerin karar mekanizmalarında seçilmiş pozisyonlarda temsil oranının %10’un altında olması, bu tip pozitif ayrımcılık veya kota uygulamalarının gerekliliğine işaret etmektedir. Genç kadınlar ve engelli gençler gibi daha da temsil dışı kalan kesimler için ise hem siyasi partiler hem STK’lar bünyesinde özel kotalar ve destek programları (mentorluk, kapasite geliştirme) uygulanmalıdır. Bu sayede “tecrübesiz” yaftasıyla kenarda tutulan genç potansiyelinin yönetime daha fazla yansımaları mümkün olacaktır.

Dijital katılım platformlarının kurulması: Teknolojinin yoğun kullanıldığı genç nüfusa ulaşmak ve katılımı artırmak için yenilikçi dijital çözümler devreye alınmalıdır. Kastamonu Belediyesi bünyesinde gençlere yönelik bir mobil uygulama veya web platformu geliştirilerek, gençler şehirle ilgili geri bildirimlerini, şikayet ve önerilerini çevrimiçi olarak kolayca iletebilmelidir. Bu platformda anketler, oylamalar düzenlenebilir; örneğin “Kastamonu’da Gençlik İçin Öncelik Sizce Nedir?” gibi sorularla karar süreçlerine gençlerin

verisi dahil edilebilir. Ayrıca belediyenin ve Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nün etkinlik, proje ve duyuruları için dijital bültenler, sosyal medya grupları oluşturulmalıdır. Gençlik bilgi merkezleri çevrimiçi ortama taşınarak gençlerin hakları, fırsatları konusunda bilgi alabilecekleri interaktif portallar hayata geçirilebilir. Böyle bir dijital altyapı, hem şehirdeki gençlik çalışmalarının şeffaflığını artıracak hem de coğrafi engeller nedeniyle fiziken katılamayan gençlerin (örneğin uzak ilçelerde yaşayanların) sesini duyurmasına imkan tanıyacaktır.

Toplumsal farkındalık kampanyaları: Gençlik katılımının önemine dair toplum genelinde bir farkındalık yaratmak gereklidir. Bunun için yerel medya, okullar, üniversite ve STK'ların işbirliğiyle kampanyalar düzenlenebilir. Örneğin “Kastamonu Gençliği Konuşuyor” adıyla bir kampanya yapılarak, başarılı gençlik katılımı örnekleri, gençlerin kente katkıları kamuoyuna tanıtılabilir. Yerel gazetelerde genç yazarların köşe yazılarına yer verilebilir; radyo/TV programlarında gençlerin tartışma programları yapılabilir. Okullarda demokratik katılım ve yurttaşlık bilinci üzerine eğitimler verilebilir. Tüm bu çabalar, gençlerin yalnızca seçmen veya izleyici değil, aktif vatandaşlar olarak görülmesi gerektiği mesajını topluma verecektir.

Uygulayıcı ve Sorumlu Kurumlar: Bu önerilerin hayata geçmesi için öncelikle Kastamonu Belediyesi ve ilçe belediyelerine önemli görev düşmektedir. Kent Konseyi ve Gençlik Meclisi gibi yapılar belediye desteği olmadan etkinleşemez. Kastamonu Valiliği, il genelinde kamu kurumlarının gençlik katılımını kolaylaştırıcı adımlarını koordine edebilir. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, gençlik merkezleri ve faaliyetleriyle lojistik destek sağlamalıdır. Sivil toplum kuruluşları (STK'lar) – özellikle gençlik dernekleri, öğrenci toplulukları, Habitat Derneği gibi ulusal gençlik STK'larının yerel temsilcilikleri – gençleri mobilize etme ve eğitim faaliyetlerinde görevlidir. Üniversite öğrenci konseyleri ve kulüpleri, akademisyenler de gençlerin karar süreçlerine hazırlanmasında paydaş olmalıdır. Ayrıca siyasi partilerin il/gençlik kolları, odalar/borsalar gibi meslek örgütleri de gençlik kotaları uygulayarak ya da ortak programlar düzenleyerek desteğini göstermelidir. Bu çok paydaşlı işbirliği, yerel gençlik politikasının başarılı olması için önem taşımaktadır.

4.3. NİTELİKLİ EĞİTİME ERİŞİMİN ARTIRILMASI İÇİN ÖNERİLER

Yapısal/Stratejik Öneriler:

Eğitim altyapısının geliştirilmesi ve dijital eşitsizliğin giderilmesi: Kırsal mahallelerdeki okullar başta olmak üzere, tüm eğitim kurumlarının fiziki altyapısı iyileştirilmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yatırım planları kapsamında Kastamonu'ya ayrılan pay artırılarak okul binalarının onarımı, laboratuvar ve kütüphane kurulumu hızlandırılmalıdır. Köy okullarına genişbant internet sağlanması projesi (Türksat uydu internet bağlantıları gibi) tamamıyla hayata geçirilmeli ve “internetsiz okul kalmayacak” hedefiyle hareket edilmelidir. Halihazırda 2 bini aşkın köy okuluna uydu interneti kurulmuş olması olumlu bir gelişmedir; bu sayede en ücra yerlerdeki öğrenciler bile dijital dünyaya erişebilmektedir. Bundan sonraki adım, öğrencilerin bireysel dijital araçlara erişimi olacaktır. İhtiyaç sahibi öğrencilere ücretsiz/indirimli tablet, bilgisayar teminini içeren programlar (belediyeler, Kalkınma Ajansı veya hayırseverler işbirliğiyle) uygulanabilir. Ayrıca internete erişimde evinde sıkıntı yaşayan öğrenciler için köy/belde merkezlerinde EBA destek noktaları gibi ortak erişim alanları oluşturulabilir. Okullarda akıllı tahta, projeksiyon gibi teknolojik araçların bakımı ve etkin kullanımı sağlanmalıdır. Dijital eğitim içeriklerinin (EBA platformu vb.) kullanımı konusunda hem öğretmenlere hem öğrencilere düzenli eğitim verilmelidir. Bu yatırımlar, kentsel-kırsal eğitim kalitesi makasını orta vadede azaltacaktır.

Nitelikli öğretmen istihdamının artırılması ve teşvik edilmesi: Eğitimde en kritik unsur insan kaynağıdır. Kastamonu'nun dezavantajlı bölgelerine tecrübeli ve donanımlı öğretmenlerin çekilebilmesi için özel teşvikler uygulanmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı, zorunlu hizmet bölgeleri tanımını güncelleyerek Kastamonu'daki mahrumiyet bölgelerini üst kategoriye alabilir; bu bölgelere atanan öğretmenlere ek tazminat, erken terfi, lojman imkanı gibi teşvikler sunulabilir. Ayrıca “sözleşmeli öğretmenlik” statüsünde çalışan öğretmenlerin kadro alırken bu bölgelerdeki hizmetine ekstra puan verilmesi sağlanabilir. Yerel düzeyde ise, valilik ve belediyeler işbirliğiyle köy okullarındaki öğretmenlere ulaşım desteği, barınma desteği (köy öğretmen evleri) gibi imkanlar sunulabilir. Köy okullarına yeni atanan genç öğretmenlerin adaptasyonunu kolaylaştırmak için hizmet içi eğitim ve mentorluk programları düzenlenmelidir. KODA (Köy Okulları Değişim Ağı) gibi sivil inisiyatiflerle ortak çalışmalar yapılarak, birleştirilmiş sınıf uygulaması ve köyde öğretmenlik konusunda iyi örnekler paylaşılmalıdır. Uzun vadede ise, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile MEB arasında

işbirliği yapılarak öğretmen adaylarına son sınıfta Kastamonu kırsalındaki okullarda staj yapma zorunluluğu getirilebilir; böylece mezunlar görev alacakları bölgenin koşullarına daha hazırlıklı olacaktır. Nitelikli öğretmen istihdamı konusunda atılacak bu adımlar, doğrudan eğitim kalitesine yansıyacaktır.

Eğitimde kalmayı teşvik edecek burs ve sosyal destekler: Maddi imkansızlıklar nedeniyle eğitime ara verme riski taşıyan gençler için kapsamlı destek programları uygulanmalıdır. Öncelikle lise ve üniversite düzeyinde burs imkanları genişletilmelidir. Belediyeler ve özel sektör sponsorluğunda “Eğitim Destek Fonu” oluşturulup başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilere burs verilmelidir. Halihazırda Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK) burs/kredi imkanı bulunmakla beraber, yerel düzeyde ek destekler fark yaratacaktır. Ayrıca ulaşım, barınma, beslenme gibi alanlarda gençlere destek sunulmalıdır: Örneğin uzak köyden ilçedeki liseye giden öğrencilere ücretsiz servis, yurt imkanı; üniversite öğrencilerine indirimli belediye yemekhanesi veya ulaşım kartı gibi kolaylıklar sağlanabilir. Yoksul ailelerin çocuklarını okula göndermesini teşvik için koşullu nakit transferi programları (devamsızlık yapmayan öğrenci ailesine verilen destek) il özel idaresi veya sosyal yardımlaşma vakfı aracılığıyla etkin uygulanmalıdır. Özellikle kız çocuklarının ortaöğretimde kalmasını sağlamak için rehberlik hizmetleriyle birlikte maddi destek de verilmelidir. Bu tür sosyal politikalar sayesinde, “eğitimde kalmanın” kısa vadeli maliyetine karşı gençlere ve ailelere bir destek sunulacak, uzun vadede ise eğitim düzeyinin yükselmesiyle topluma geri dönüşü kat kat fazla olacaktır.

Ücretsiz kurslar ve akademik destek programları: Akademik başarısı düşük veya ek desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için destekleyici kurs programları organize edilmelidir. Halk Eğitim Merkezleri ve belediyelerin etüt merkezleri aracılığıyla lise öğrencilerine temel derslerde (matematik, fen, dil vb.) ücretsiz kurslar açılabilir. Üniversiteye hazırlık sürecinde ekonomik nedenlerle özel dershanelere gidemeyen gençlere yönelik belediye ve kaymakamlıklar eliyle ücretsiz üniversite hazırlık kursları sunulmalıdır. Bu kurslar, EBA içerikleri ve gönüllü öğretmenlerin desteğiyle zenginleştirilebilir. Ayrıca, her lisede rehberlik ve kariyer danışmanlığı hizmeti güçlendirilmelidir; rehber öğretmen sayısı arttırılmalı, öğrencilerin hem psikososyal sorunlarına çözüm bulmalarına hem de kariyer planı yapmalarına yardımcı olunmalıdır. Kastamonu Üniversitesi öğrencileri, sosyal sorumluluk kapsamında bu kurslara gönüllü öğretmenlik yapmaya teşvik edilebilir. Bu sayede üniversite gençliği ile lise gençliği arasında dayanışma da kurulacaktır.

Yükseköğretim programlarının çeşitlendirilmesi: Kastamonu Üniversitesi ve ilgili meslek yüksekokullarında, ilin ihtiyaçlarına uygun yeni bölüm/programların açılması desteklenmelidir. Örneğin orman endüstrisi, lojistik, acil yardım, gastronomi, turizm rehberliği gibi alanlarda nitelikli işgücü yetiştirecek programlar kurulabilir. Üniversitenin kontenjan planlaması yapılırken yerel iş piyasası talepleri ve gençlerin ilgi alanları dikkate alınmalıdır. Ayrıca üniversite-sanayi işbirliği projeleri artırılarak öğrencilerin daha mezun olmadan sektörlerle tanışması sağlanmalıdır. Bu kapsamda teknopark ve Ar-Ge merkezleri desteklenmeli, genç araştırmacılar ve girişimciler buralara çekilmelidir. Yükseköğretimde program çeşitliliği ve kalite arttıkça, Kastamonu dışına eğitim için giden genç sayısı azalacak, ilde kalarak okuyan ve sonra çalışan genç nüfus artacaktır.

Uygulayıcı ve Sorumlu Kurumlar: Bu önerilerin uygulanması başta Milli Eğitim Bakanlığı ve taşra teşkilatı olan Kastamonu İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün sorumluluğundadır. Okulların altyapı yatırımları, öğretmen atamaları ve müfredat konularında merkezi idarenin desteği kritik önemdedir. Kastamonu Valiliği, eğitim alanındaki tüm kamu kurumlarını (Aile ve Sosyal Hizmetler, Sağlık, Belediyeler vb.) koordinasyon içinde tutmalıdır. Kastamonu Belediyesi ve ilçe belediyeleri, özellikle burs, kurs ve dijital altyapı konularında tamamlayıcı roller üstlenebilir. Örneğin etüt merkezleri açmak, öğrenci yurtları kurmak, internet altyapısı için kaynak ayırmak gibi. Kastamonu Üniversitesi, öğretmen yetiştirme, yeni program açma ve toplumla işbirliği konularında aktif olmalıdır. Üniversite ayrıca sosyoloji veya eğitim bölümleri aracılığıyla yerel eğitim sorunları hakkında araştırmalar yaparak politika geliştirmeye katkı sunabilir. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı yurtlar ve gençlik merkezleri, barınma ve boş zaman değerlendirme olanaklarıyla eğitimi destekleyen unsurlardır, bunların kapasitesi artırılmalıdır. Son olarak, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (dijital altyapı yatırımları için) ve sivil toplum (Köy okulu projesi yürüten dernekler, vakıflar, hayırsever iş insanları) bu politikaların hayata geçmesinde rol alacaktır.

5. UYGULAMA VE İZLEME MEKANİZMALARI

Önerilen politikaların etkili bir şekilde hayata geçirilmesi için sağlam bir uygulama planı ve düzenli izleme-değerlendirme mekanizmaları oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda atılması gereken adımlar şunlardır:

Eylem Planı ve Koordinasyon: İlk adım olarak, bu politika önerilerini somutlaştıran bir “Kastamonu Gençlik Politikası Eylem Planı (2025–2030)” hazırlanmalıdır. Valilik veya Belediye koordinasyonunda ilgili tüm paydaşların (kamu kurumları, üniversite, STK’lar, özel sektör temsilcileri ve gençlik temsilcileri) katılımıyla bir planlama çalıştay düzenlenerek öneriler takvimlendirilmelidir. Eylem planında her bir öneri için sorumlu kurumlar, gerçekleştirilecek faaliyetler, gerekli kaynaklar ve süre belirtilmelidir. Bu plan, resmî bir belge haline getirilip Valilik ve Belediye Meclisi onayına sunulabilir. Planın yürütülmesi için Valilik bünyesinde bir Gençlik Politikaları Koordinasyon Kurulu oluşturulmalıdır. Bu kurul, Vali Yardımcısı veya Belediye Başkan Yardımcısı başkanlığında, ilgili kurum amirleri ve genç temsilcilerinin de dahil olduğu bir yapı olmalıdır. Düzenli toplantılarla alınan kararların uygulanma durumu gözden geçirilmeli, kurumlar arası işbirliği sorunları varsa giderilmelidir.

Kaynak Temini ve Finansman: Önerilen politikaların başarılı uygulaması için mali kaynak planlaması önem taşır. Bu çerçevede, ilgili kurumların bütçelerine gençlik odaklı programlar için pay eklenmelidir. Ayrıca Kalkınma Ajansları, AB fonları ve ulusal hibe programları yakından takip edilerek finansman fırsatları değerlendirilmelidir. Örneğin Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA) genç istihdamı veya girişimciliği geliştirme projelerine mali destek verebilir; AB Erasmus+ Programı kapsamında gençlik çalışanlarının eğitimi, Gençlik Diyalogu projeleri için hibeler alınabilir. Özel sektör ve hayırsever katkıları da teşvik edilmelidir: Şehirde faaliyet gösteren büyük şirketler veya varlıklı iş insanları, sosyal sorumluluk projeleriyle burs fonlarına, eğitim merkezlerine sponsor olabilir. Kamu-özel sektör işbirliği modelleri (örneğin teknoloji firmalarıyla kodlama sınıfları açmak gibi) devreye sokulmalıdır.

Gençlik Katılımının Sağlanması: Uygulama ve izleme aşamasında bizzat gençlerin rol alması esastır. Bu nedenle, eylem planının yürütümünü takip etmek üzere genç temsilcilerin dahil olduğu bir izleme komitesi kurulabilir. Örneğin Gençlik Meclisi içerisinde seçilecek bir izleme grubu, belirli periyotlarla uygulamaları yerinde gözlemleyip rapor hazırlayabilir. Bu raporlar Koordinasyon Kurulu’nda değerlendirilmeli ve kamuoyu ile paylaşılmalıdır. Böylelikle, gençler hem kendi geleceklerini ilgilendiren politikaların uygulamasını denetlemiş hem de süreçte sorumluluk üstlenmiş olacaktır. Avrupa Gençlik Forumu’nun da altını çizdiği

üzere, gençlerin politika oluşturma'nın tüm aşamalarına – tasarım, uygulama, izleme ve değerlendirme – anlamlı katılımı, politikaların etkinliği için kritiktir. Bu ilke, yerelde de rehber alınmalıdır.

İzleme Göstergeleri ve Veri Toplama: Politika önerilerinin başarısını ölçmek için objektif göstergeler tanımlanmalıdır. Her sorun alanına ilişkin 3-5 adet ölçülebilir gösterge belirlenebilir. Örneğin genç işsizliği için “Kastamonu’da 15-24 yaş işsizlik oranı” veya “İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirilen genç sayısı(yıllık sayı/oran)”, gençlik katılımı için “Kent Konseyi Gençlik Meclisi toplantı sayısı ve katılımcı sayısı” veya “yerel yönetimlerde görev alan genç sayısı”, eğitime erişim için “taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrenci sayısı”, “okul terk oranı” gibi göstergeler izlenebilir. Bu veriler ilgili kurumlardan düzenli alınmalı ve bir Gösterge İzleme Tablosu oluşturulmalıdır. Ayrıca gençlerin memnuniyetini ve ihtiyaçlarını anlamak için periyodik anketler yapılmalıdır. Örneğin her yıl “Kastamonu Gençlik Durum Anketi” yapılarak gençlere istihdam, katılım, eğitim konularında algıları sorulabilir. Bu, sayısal verilerin yanında niteliksel içgörü de sağlayacaktır. Veriye dayalı politika prensibi doğrultusunda, elde edilen veriler ışığında stratejiler güncellenmelidir. Avrupa Konseyi gençlik politikaları kılavuzları, somut strateji geliştirme sürecinde izleme ve değerlendirme için etkili bir çerçeve tasarlanmanın önemine dikkat çekmektedir. Bu bağlamda Kastamonu’da da kanıta dayalı izleme kültürü tesis edilmelidir.

Düzenli Raporlama ve Şeffaflık: İzleme mekanizmalarının bir parçası olarak, Yıllık Gençlik Politikası İlerleme Raporu hazırlanmalıdır. Bu rapor, belirlenen göstergelerdeki değişimleri, gerçekleştirilen faaliyetleri, başarılan hedefleri ve aksayan yönleri açıkça ortaya koymalıdır. Valilik ve Belediye işbirliğiyle hazırlanacak rapor, her yıl 19 Mayıs haftasında kamuoyuna açıklanabilir. Böylece gençler ve tüm vatandaşlar, politikaların gidişatını takip edebilecektir. Şeffaflık, hesap verebilirliği getirecek ve uygulayıcı kurumlar üzerinde doğal bir denetim mekanizması oluşturacaktır. Ayrıca bu raporlar, gerekirse merkezi hükümetten destek talep etmek için de bir araç olacaktır (veriler ve analizlerle ihtiyaçları göstermek suretiyle). Uluslararası iyi uygulamalardan yararlanmak adına, Türkiye’de ilk kez oluşturulan Yerel Gençlik Politikası İzleme Haritası gibi araçlar incelenebilir; bu harita gençlik verilerindeki temel sorunları ve eksiklikleri ortaya koyarak kanıta dayalı politika üretimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Kastamonu da kendi izleme haritasını/raporunu geliştirerek ulusal düzeyde örnek bir model oluşturabilir.

Esneklik ve Sürekli İyileştirme: İzleme süreci, aynı zamanda politika uygulamasının değerlendirilmesi ve geri besleme mekanizmasıdır. Bu nedenle, belirli aralıklarla (örneğin her

2 yılda bir) eylem planı uygulaması gözden geçirilmeli ve ihtiyaçlara göre revize edilmelidir. Bazı önlemlerin beklenen etkiyi yaratmadığı görülürse, alternatif yaklaşımlar benimsenmelidir. Örneğin genç işsizliği azaltma konusunda belirli bir mesleki kurs beklenen istihdamı yaratamadıysa, nedenleri analiz edilip kurs programı yenilenebilir. Veya gençlik meclisine katılım düşükse, gençlere danışılarak cazip hale getirmek için yöntemler geliştirilebilir. Sürekli iyileştirme yaklaşımı, politikaların canlı ve amaca uygun kalmasını sağlayacaktır. Ayrıca başarılı bulunan uygulamalar kurumsallaştırılmalı ve kalıcı hale getirilmelidir. Örneğin pilot olarak başlatılan bir burs programı başarı gösterdiyse, sonraki yıllarda bütçesi artırılarak devam ettirilmelidir.

Özetle, politika önerilerinin hayata geçirilmesi, planlama, koordinasyon, katılımcılık, veri izleme ve uyarlama aşamalarını içeren dinamik bir süreç olmalıdır. Bu süreçte yerel yönetimler ile gençler arasında güçlü bir işbirliği kurulması, hedeflere ulaşmada en önemli itici güç olacaktır. Gençlerin yalnızca politika yararlanıcısı değil, tasarımdan uygulamaya tüm aşamalarda ortak ve aktör olarak sürece dahil edilmesi, çalışmaların başarı şansını ve sürdürülebilirliğini artıracaktır.

6. SONUÇ

Kastamonu ilinde genç nüfus, işsizlikten karar mekanizmalarına katılım eksikliğine ve eğitimdeki eşitsizliklere kadar uzanan yapısal sorunlarla karşı karşıyadır. Bu raporda ele alınan genç işsizliği, gençlik katılımı ve temsiliyeti ile nitelikli eğitime erişim başlıkları altında, sorunların kapsamlı bir analizi yapılmış ve çözüm odaklı politika önerileri ortaya konmuştur. Önerilen politikalar, Kastamonu özelindeki ihtiyaçlara yanıt verirken aynı zamanda Türkiye genelindeki gençlik meselelerine ilişkin ulusal ve uluslararası perspektifleri de dikkate almıştır.

Gençlik politikaları alanında yapılan araştırmalar ve iyi uygulamalar, bu tür sorunların çözümü için çok düzeyli ve bütüncül bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda, merkezi yönetimden yerel yönetimlere, kamu kurumlarından üniversitelere, özel sektörden sivil toplum kuruluşlarına kadar geniş bir yelpazedeki paydaşın işbirliği içinde çalışması şarttır. Gençlik alanındaki koordinasyonun artırılması, kaynakların etkin kullanımı ve bilgi paylaşımı, önerilen politikaların başarısını pekiştirecektir.

En önemlisi, gençlerin aktif yurttaşlar olarak sürece dahil edilmesi kilit önemdedir. Gençlerin yalnızca politika konusu değil, aynı zamanda politika yapıcı aktörler olarak konumlandırıldığı bir yönetim anlayışı, hem demokratik katılım ilkesinin bir gereği hem de alınan kararların kalitesinin yükselmesi için gereklidir. Gençlerin enerjisi, yenilikçi bakış açıları ve dijital çağın getirdiği becerileri, yerel kalkınmaya taze bir soluk getirecektir. Bu nedenle karar vericiler (belediye başkanları, milletvekilleri ve bürokratlar) gençlerle düzenli diyalog ve istişareyi kurumsallaştırmalıdır.

Hayata geçirilen politikaların etkileri orta ve uzun vadede görülecektir. Başarılı bir uygulama durumunda, Kastamonu’da genç işsizlik oranının düşmesi, beyin göçünün yavaşlaması, genç girişimcilerin sayıca artması beklenmektedir. Benzer şekilde, gençlik katılımı mekanizmalarının işletilmesiyle yerel yönetim kararlarında gençlerin izinin görülmesi, daha kapsayıcı ve yenilikçi politikaların geliştirilmesi mümkün olacaktır. Eğitim alanında atılacak adımlar ise akademik başarı göstergelerinde yükseliş, okul terkinin azalması ve uzun vadede daha kalifiye bir işgücü olarak geri dönecektir. Tüm bunlar, sadece gençlerin güçlenmesini değil, Kastamonu’nun sosyo-ekonomik gelişimini de hızlandıracaktır.

Sonuç olarak, gençlik alanında yapılacak yatırımlar ve reformlar, geleceğe yapılan yatırımlardır. Kastamonu’nun gençlerine fırsat verildiğinde, onların kentin kültürel, ekonomik ve sosyal hayatına yapacağı olumlu katkı büyük olacaktır. Bu politika metninde sunulan

öneriler, karar vericilere yol gösterici bir çerçeve çizmeyi amaçlamaktadır. Başarı, önerilerin hayata geçirilme kararlılığı ve gençlerle birlikte çalışma iradesiyle mümkün olacaktır. Gençliğin enerjisi ve yenilikçiliği ile tecrübe ve kaynakların birleşimi, Kastamonu'yu daha müreffeh, katılımcı ve canlı bir il haline getirebilir. Bu süreçte tüm paydaşlara sorumluluk düşmekte olup, gençlerin sesi ve talepleri doğrultusunda adımlar atılması en samimi temennimizdir.

KARADENİZDE *genclik* KATILIMI

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

